

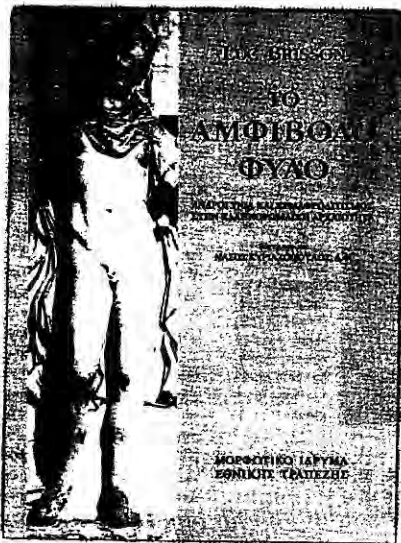
Η αντίθεση της φύσης

Το ερμαφρόδιτο, ως ανάμνηση του αρχέτυπου και προβληματισμός για τις εξελίξεις του μέλλοντος

Οταν επισκέπτεται κανείς το Μουσείο του Λούβρου, στην αίθουσα όπου εκτίθεται η Αφροδίτη της Μήλου βρίσκει - αυτό θυμάμαι από κάπως παλιότερα - και το άγαλμα του Ερμαφρόδιτου, γύρω από το οποίο συγκεντρώνονται περισσότεροι τουρίστες απ' όσους στην Αφροδίτη, προφανώς για το αξιοπερίεργο του θέματος. Στον περίγυρο υπάρχουν κι άλλα γλυπτά αριστουργήματα, που παριστάνουν άνδρες και γέους, συνθέτοντας στο μικρόκοσμο ενός μουσείου την τελική απεικόνιση των κυβερνητικών φύλων και της τωρινής αντίφασης. Αν το ανδρικό και το γυναικείο φίλο αποτελούν την έκφραση του εξελικτικά φυσιολογικού και του προς το παρόν υπαρκτού, το αμφίφυλο αποδίδει τον απόκοσο του πρωτογενούς και την αφετηρία της φύσης. Αυτή η υποσυνείδητη παραδοχή ενδέχεται να αποτελεί την έσω αφορμή για το συνωστισμό των τουριστών περί το άγαλμα, το συνωστισμό δηλαδή των εγγραφιστών των οδασών περί το αντικείμενο.

Το βιβλίο «Το αμφίφυλο φίλο» του Luc Brisson, που εξέδωσε το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, διαχειρίζεται το θέμα αυτό, το οποίο εμφανίζεται έντονα στην Παλαιοντολογία και στη μυθολογία των αρχαίων Ελλήνων και των Ρωμαίων και απηχεί στη γραμματεία και τη φιλοσοφία τους, το παρουσιάζει μέσα από την κοινωνική, θρησκευτική και υπερβατική του θεώρηση και το προσδιορίζει στις γνωστές του εικόνες και τις διατηρημένες μέσα απ' το χρόνο υποστάσεις του.

Για παράδειγμα, ο Αριστοφάνης διασώζει τον προβληματισμό των αρχαίων για το ζήτημα με την αναφορά του στο «Συμπόσιον» του Πλάτωνα, όταν, υπό την

(Luc Brisson
«Το αμφίφυλο φίλο»
Μτφρ.: Νέσος Κυρια-
ζάνουλας Δ.Φ.
Σελ. 216 Τυφή €13
Εκδ.: «Μορφωτικό Ίδρυμα
Εθνικής Τραπέζης»)

εμπείρα του οίνου και τις διεγερμένες σεξουαλικότητες, οι παριστάμενοι θέτουν σειρά παρόμοιων ζητημάτων, με την προσδοκία ανταπόκρισης και, ταυτόχρονα, με τη διάθεση φιλοσοφικής διερεύνησης, όπως συνέβαινε πάντοτε στους καιρούς εκείνους και στην κοινωνικές συναστροφές της εποχής. Στην τωρινή εποχή, η αμφίφυλα στους ανθρώπους εκδηλώνεται με άλλες έννοιες και σπανίως με την έννοια του παρελθόντος. Στα ζώα εμφανίζεται στο λιγότερο εξε-

λιγμένα από αυτά και στα φυτά διατηρείται, αν δεν κάνω λάθος, στα μονοκοτυλήδωνα.

Το ερμαφρόδιτο και το ανδρογύνιο ενδέχεται, όπως και εκεί στην αθούσα του Λούβρου, να υπογραμμίζουν την αντίθεση του αρσενικού και του θηλυκού, τη βασική δηλαδή αντίθεση της φύσης, αλλά, ταυτόχρονα, υποδηλώνουν την κοινή αφετηρία και τονίζουν ότι η αντίθεση ξεκινάει από την (υποχρεωτική) συνύπαρξη, κυρίως στην περίπτωση της ταυτόχρονης αμφιφυλίας. Η εκπερτοσπής αμφιφυλία αφορά διάμεσα και μάντες. Παράδειγμα, ο μάντης Τερρεσίας, όπου η φύση, με την περτοπική, υπερβαίνει τις αντιθέσεις, όπως θεοί - άνθρωποι και ζωή - θάνατος και, βεβαίως, γυναίκα - άνδρας, όπως προείπαμε.

Στο δοκιμακό του μέρος, το βιβλίο αναφέρεται στους σκληρούς τρόπους εξόντωσης των αμφιφυλών στην αρχαιότητα, γιατί θεωρούνταν στενβλά όντα και δυσώωνα σπράδια. Στο οντολογικό του μέρος, εξετάζει το δυσώονο, το θαύμα και το λάθος, ως εκδοχές του οριφύλου, το αντιδιαστέλλει απ' το οριφύλοφίλο, με την «υποστήριξη» που αντλεί απ' τον Οβίδιο και τις μεταμορφώσεις του, αναλύει το αρχέτυπο από τις διασωσμένες πηγές και καταλήγει στο μύθο και, ιδιαίτερα, στο μύθο του Τερρεσία και των ζώων, που είναι συνδεδεμένα με αυτόν, με τρόπο άκρως ενδιαφέροντα. Οι μύθοι αυτοί θέτουν την αμφιφυλία ως αφορμή προβληματισμού για την οργάνωση της τρέχουσας πραγματικότητας, στις ρίζες του παρελθόντος και στις εξελίξεις του μέλλοντος.